

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Sebast. Izquierdo Alcarazensis Soc. Iesv, svpremis
Inquisitionis Senatvs Censoris, Et Olim Complvti SS.
Theologiæ Professoris. Pharvs Scientiarvm**

Izquierdo, Sebastián

Lugduni, 1659

Quæst. 3. Quid sit negatio entis vniuersum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95620)

& ad rationandum: quia in duabus conspirat talis res cum brutis, & in tertiâ cum Angelis. Ultima denique potentia ad ridendum proprietas metaphysica est eius: quia soli homini, ad cuius speciem ea res pertinet, conuenit potentia ad ridendum. De quo iterum. Vide dicta *locis citatis*.

25 Hæc de essentia metaphysica rerum propria, & per se. Essentia autem metaphysica minus propria, & per accidens, quoduis concretum metaphysicum adiectiue sumptum dici poterit, quatenus de se ipso adæquatè per verbum substantiuum *esse* prædicabile est, iuxta ea, quæ in simili diximus n. 2. *de essentia per accidens physica*.

26 Iam vero essentia transcendentalis ea dicitur, quæ non solum in singulis rebus, sed in singulis etiam rerum formalitatibus, siue conceptibus obiectiuis reperitur. Nullus quippe est excogitabilis in rebus conceptus obiectiuus, qui non sit ipsemet essentialiter; atque adeo, qui non habeat propriam essentiam, etiam ut ab aliis prædictis, cum essentia nihil sit aliud, quàm id, quod quilibet essentia- liter est in se. Vnde essentia transcendentalis partim coincidit cū physica & metaphysica; partim ad plura, quàm illa extenditur. Nā physica solum reperitur in singulis rebus realibus integrè acceptis. Metaphysica in singulis insuper concretis metaphysicis. Transcendentalis verò in singulis præterea rerum, & concretorum formalitatibus etiam abstractis. Quo iure transcendentalis dicitur. Erit autem talis per se, si conceptus, quibus conuenit, aut sunt abstracta, aut concreta substantiua. Per accidens autem, si concreta adiectiua, ut satis ex *superius* dictis liquidum est.

27 Denique essentia logica ea dicenda est, quæ ex genere, & ex differentiâ componitur. Erit autem illa talis per accidens, si reperitur in concretis adiecti- uis tam physicis, quàm metaphysicis iuxta *superius* dicta. Per se autem si in abstractis, aut etiam in concretis substantiuis. Vtrum autem in istis omni- bus genus & differentiâ ad componendam essen- tiam logicam reperiri valeant, & quâ ratione, & an essentia physica, metaphysica, & transcenden- talis compositionem etiam logicam ex genere & differentiâ aliquo modo subire possint, aut etiam debeant, alterius est considerationis. De quâ *suo loco* Id modo certum independenter ab huiusmodi com- positione, & præcindendo ab illâ, optimè confi- tere posse harum trium essentiarum conceptus, ut ex eorum explicatione satis, superque notum est.

28 Superest dicendum de diuisionibus, quas ens ra- tione materia potest subire. Quæ quidem tam multæ sunt, ut omnes illas recensere, prorsus sit impossi- bile. Cum enim nulla res sit excogitabilis, aut exi- stens, aut possibilis, quæ non sit ens, nulla erunt om- nino genera, aut species rerum tum existentium, tum possibilium, in quas ens in fit diuisibile vel imme- diatè, vel mediatè. Quare impræsentiarum reliquis omnibus prætermisiss, de quibusdam tantum vni- uersalioribus diuisionibus, per quas ens aut imme- diatè, aut propè immediatè diuiditur, mentionem aliquam tamen leuem facere non fuerit abs re.

29 Primò igitur diuiditur Ens in increatum, & crea- tum, siue in ens à se, & ens ab alio, hoc est in Deum & creaturas, quacumque demum ratione conceptus entis Deo, & creaturis communis sit, seu analogi- ce, seu vniuocè. De quo *infra suo loco*.

30 Secundò Ens in decem genera, quæ prædica- menta vocant, ab Arist. diuifum est, & ab aliis. Hæc sunt substantia, quantitas, relatio, qualitas, actio, *Pharus Scient. Tom. I.*

passio, ubi, quando, situs, habere verum, vtrum exacta sit hæc diuisio, & quâ ratione, quod multi- late controuertunt, alibi à nobis determinatur. Vbi ea non immediata, sed mediata esse decernitur. Si- quidem ens primò in substantiam, & accidens. De- inde accidens in illa nouum diuidendum venit. De singulis verò men-bris diuidentibus huiusmodi diui- sionis entis propriis in locis agitur.

Tertiò, ens vniuersè sumptum in ens relatum & 31 absolutum diuidi potest. In ens compositum & sim- plex. In ens spirituale, & corporeum. In ens su- pernaturale, & naturale. In ens necessarium & contingens. Aliique huiusmodi diuisionibus. Qui- bus etiam essentia vniuersè sumpta, aut etiam exi- stentia diuidi potest. Sed de iis etiam suis propriis locis agendum ex professo est.

QVÆSTIO III.

Quid sit negatio entis in vniuersum.

D Vobis imprimis modis solet vsurpari negatio. 32 Primò pro negatiua propositione vocali affir- matiuæ opposita, atque etiam pro iudicio mentis illi correspondente. Secundò pro remotione ipsa, siue carentia entis, quæ in cuiusmodi propositio, iu- diciūque sua negatione prætendunt. Ex quibus, distinctionis gratia, prima negatio actualis, secun- da negatio obiectiua dicitur. Sed quoniam negatio obiectiua generatim sumpta deinde in negationem sumptam specialius (quæ etiam distinctionis gratia pura negatio nuncupabitur) & in priuationem di- uidi solet, quarum prima carentia formæ in subie- cto inepto, secunda carentia formæ in subiecto apto definiuntur, iuxta *inferius* dicenda; scire opus est de negatione obiectiua entis in vniuersum, prout ne- gationem puram, & priuationem comprehendit, sermonem nobis esse *in presenti q.*

Circa quam prima sententia est. Negationem 33 entis aliquid esse reuerà existens, consistentemque in natura rerum, non quidem positium, sed nega- tium, ab omni que subinde ente positio distan- ctum, per quod positum nihilominus verè, existens- que in naturâ rerum ab ipsâ naturâ rerum remoue- tur ens positium, cuius illud ex suo conceptu, & essentia remotio, siue negatio est. Itaque iuxta hanc sententiam negatio entis, quid reale negatiuum est enti oppositum verè, & realiter existens; atque adeo incipiens esse, dum ens, cui opponitur, desinit esse, & desinens esse, dum ens, cui opponitur, esse incipit; suamque proinde essentiam, atque existentiam ob- iectiue veram, affirmatiueque iudicabilem etiam à Deo, nec solum ab intellectu nostro consistam, habet. Sic tenent Conimb. lib. 1. *Physicæ* cap. ult. q. 7. art. 1. Rub. in log. *tract. de Ente* rationis n. 13. & lib. 1. *Physicæ* *Tract. 5. q. 1. Soar. disp. 54. Metaph. sect. 4. & 5. Pert. Hurt. disp. 3. Phys. sec. 2. & disp. 9. Metaph. §. 66. & 72. Arriaga. disp. 2. Physicæ, sect. 12. & disp. 6. Metaph. sec. 5. Oued. contr. 12. Metaph. pun. 4. & plerique alij, præsertim Recen- tiores passim. Quorum vniuersis persuasio est, ne- gationem aliquid negatiuum esse ab omni ente positio distanctum, & reuera existens modo dicto. Tamen interdum dum exactius conceptum ne- gatiouis fatagunt explicare, id videantur ne- gare subindicantes negationem nihil omnino esse reuera. Nonnulli tamen ex auctoribus huius*

huius sententiae ea sequuntur duntaxat, quod attinet ad negationes entium possibilium; de negationibus enim entium impossibiliū, seu chimerarū censent, nihil omnino esse ab entibus positivis distinctū.

34 Secunda sententia est asserentium nihil omnino posse existere ullomodo in rerum naturā, quod ens positivum non sit; atque adeo omnem negationem entis verē à parte rei existentem, siue quā verē aliud ens aut possibile, aut impossibile remouetur, in aliquo ente positivo necessariō consistere. Ita olim opinati sunt aliqui, quos refert Rub. *suprà*, & modo etiam opinantur multi perdocti Recentiores. Qui tamen bipartiti sunt in istā sententiā explicanda. Alij enim censent negationem obiectivam formalem in impedimento positivo entis negati, seu remoti consistere, quod impedimentum saepe erit aliquid creatum, plerumque tamen aliquid decretum efficax Dei. Alij huiusmodi impedimentum entis negati negationem obiectivam fundamentalem dicunt esse; formalem verō ipsum ens negatum, prout connotans tale impedimentum, aut etiam iudicium negativum, per quod, tali impedimento supposito, proxime negabile est. Quocirca inquit negatio formaliter est ens negabile proxime. Itaque utrique isti Recentiores impedimentum positivum entis negati ad essentiam negationis eius expolcent adeo, ut prorsus sit impossibile, tale ens, non esse reuera, nisi aliud quidpiam positivum reuera existat ipsi essentialiter oppositum, siue hoc sit aliquid creatum, siue aliquid decretum Dei, differunt tamen quod priores hoc ipsum impedimentum dicunt esse formaliter & directē negationē seu remotionem entis negati. Posteriores verō censent illud ad talem negationem ex connotato solum spectare.

35 Tertia sententia aliorum est, qui absolute pronunciant negationem entis in vniuersum à parte rei penitus esse nihil, proindeque à parte rei nullum omnino habere esse, seu negativum, seu positivum; sed tantum in mente nostra obiectivē, atque ita prout à nobis concipitur, tantum esse ens rationis. Huius sententiae sunt Gabr. in 1. dist. 24. q. 1. dub. 3. Soncin. lib. 6. Metaph. q. 18. & lib. 10. q. 15. Aureol. in 1. dist. 36. art. 2. Sor. lib. 1. Phys. q. 8. Fons. lib. 4. Metaph. cap. 2. in Comm. liti. E. cum Albert. & S. Th. ad eum locum. Zachar. Pascualigus tom. 2. Metaph. disp. 65. sec. 2. n. 8. & sec. 5. n. 3. & disp. 76. sec. 2. Pro quā sententiā haud dubie videtur stare S. Th. tum loco citato à Fons. nempe lib. 4. Metaph. lect. 1. & 2. tum questio. 2. de verit. art. 1. & quest. 1. de malo art. 1. ad ult. & saepe alibi, ubi aut dicit expresse negationem & priuationem duntaxat esse entia rationis in mente obiectivē existentia, non itera re ipsā; aut plane supponit, vel insinuat eas à parte rei nihil omnino existens esse. Quod etiam docet August. in lib. de Genes. ad litt. cap. 5. dicens. *Non enim Deus fecisse tenebras dictum est; quoniam species ipsas Deus fecit, non priuationes, quae ad nihilum pertinent.* Stare etiam videntur pro hac sententia plerique antiquiores, dum inter species entis rationis negationem & priuationem absolute recensent, diuidentes illud absolute in relationem, priuationem, & negationem cum S. Th. dist. 9. 2. 1. de verit. art. 1. & in 1. dist. 2. q. 1. art. 3. & dist. 19. quest. 1. Quae diuisio desumpta est ex Arist. lib. 4. Metaph. cap. 1. iuncto quod dicit lib. 5. cap. 7. & 15.

Propositio 1.

36 Nulla negatio est quid existens à parte rei suā qualemque habens essentiam ab omni ente positivo distinctā ante omnem nostri intellectus operationē.

Hac propositio directē opponitur sententiae primo loco relatae. Probat autem primo; quia si negatio esset aliquid à parte rei vere consistens, ut ponitur ab Auctoribus dicta sententia, negatio re verā esset ens positivum ab omni ente positivo distinctum, quod est contradictio in ipsis terminis. Esse quippe conceptum aliquem ens positivum nihil est aliud, quam esse quid positum, vel ponibile per existentiam à parte rei. Ob id namque secundum omnes conceptus entis positivi à conceptu potentis existere, vel actu existentis nihilo differt; Siquidem ens concretum est aut ex actu essendi, aut ex potentia ad essendum, & ex subiecto, quod actu est, aut potest esse prout est explicatum q. 1. igitur negatio re verā quid est aut actu existens, aut potens existere, nihil in ea potest desiderari, quominus sit reuera ens positivum, aliundeque ponitur ab omni ente positivo distincta: ergo.

37 Dices, ideo negationem non esse ens positivum, tamen reuera ponatur per sui existentiam à parte rei; quia per suam essentiam amplius non habet, quam esse meram remotionem entis positivi. Sed contra primo, quia eo ipso, quod negatio per sui existentiam ponatur in rerum natura, nequit non habere alia praedicata propria entium positivorum, praeterquam esse remotionem entis positivi; aliundeque praedicatum hoc ob stare non potest, quominus ea dicatur esse ens positivum: ergo non est cur excludatur à classe entium positivorum. Consequentia est bona. Probo antecedens. Nam eo ipso, quod negatio ponatur existens, imprimis nequit non habere praedicatum existentis, & praedicatum potentis existere, quae sunt praedicata constitutiva entis positivi, ut iam diximus. Deinde nequit non vel existere per se, quod est praedicatum constitutivum substantiae, vel existere in alio, quod est praedicatum constitutivum accidentis. Praeterea nequit non esse aut quid aliquo modo impenetrabile cū alienis corporibus, quod est praedicatum entium corporeorum, aut quid nullomodo impenetrabile cum corpore; quod est praedicatum entium spiritualium. Denique nequit non esse quid simile, vel dissimile aliis rebus, aut negationibus; quid eis aequale, vel inaequale, quid illis commodum, vel incommodum, utile, vel inutile; quae sunt praedicata entium relatiuorum &c. Iam quod praedicatum remotionis, in quo potissimum negatio consistere dicitur, non obstat, quominus ea sit ens positivum; ex ipsa Aduersariorum doctrinā constat, apud quos ut negatio est actualis remotionis entis, ita etiam ens est actualis remotionis negationis. Nec est, cur ex duobus extremis inuicem se formaliter remouentibus alterum non sit ens praeter altero titulo talis remotionis praecise. Vnde secundam impugnationem solutionis datae desumo. Nam semel statuto, quod negatio suam habet essentiam ponibilem per existentiam in rerum naturā; nulla suppetere potest aduersariis idonea ratio cur ex duobus extremis contradictionis alterum praeter altero dicatur esse ens positivum. Etenim si negatio vnionis e.g. remotio est per suam essentiam ipsius vnionis, etiam vnio per suam essentiam est remotio ipsius negationis; & si vnio alia habet praedicata essentialia praeterquam esse remotionem ipsius negationis; etiam negatio, ut vidimus, habet alia praedicata essentialia praeterquam esse remotionem ipsius vnionis; & si vnio quaedam relatio est ponibilis per existentiam in rerum naturā; etiam negatio est quaedam relatio ponibilis per existentiam in rerum natura. Cur ergo vnio praeter suam negationem dicenda est ens positivum, potiusquam vice versa? Hinc ad probandam secundam propositionem per-

go. Nam si in eo statuto, quod negatio ponitur à parte rei per sui existentiam, non potest non illa poni vel à se, vel ab alio, ut est notissimum. At à se poni, quando est contingens, prorsus est impossibile; quia nihil potest sibi ipsi dare, aut à se ipso accipere esse, quod contingenter accipit, quaecunque deum illud sit, ut fert axioma nonnullum iuxta, ac receptissimum in materia de causis. Igitur ponitur ab alio: ab alioque subinde accipit esse, & existere, quod habet, quaecunque sit illud. Ergo infinite negationes contingentes, quae vere ab aeterno existerent, iuxta sententiam aduersariarum, à Deo acceperunt suum esse, & existere. Ab se enim vicissim, aut aliae ab aliis cum progressu infinito accipere non poterunt, ut etiam constat ex principiis notis, receptisque in materia de causis. Ergo infinite negationes contingentes ab aeterno sunt factae à Deo: siquidem accipere aliquid ab alio suum esse, & existere, ab eoque fieri in idem recidit manifeste. Ergo Deus ab aeterno produxit infinitas veras essentias à se realiter distinctas. Quod plene videtur absurdum Catholico dogmati contradicens. Quod si negationes contingentes entium videlicet contingentium suum quaecunque esse à Deo tanquam à causa debent accipere. Tantumdem consequenter venit dicendum de negationibus necessariis entium impossibilium, quas veras itidem, & raras essentias, atque existentias habere plerique ex aduersariis concedunt; nec sine aperta inconsequentia negare possunt. Dici enim nequit, nisi chymice, & ridicule has negationes habere suum esse à se, sicuti habet Deus, ut ex dicendis apparebit. Ex hoc autem aliud absurdum sequitur. Deum nimirum non utcumque; sed necessario, & absque omni libertate produxisse ab aeterno, esseque in aeternum conservaturum infinitas essentias à parte rei distinctas à se. Quod est contra aliud dogma catholicum de libertate, quam Deus habet in cunctis, quae producit ad extra.

39 Tertiò probatur propositio. Quia negationi, ut ponitur ab aduersariis, omnes proprietates entis positivae conveniunt. Igitur non est quid distinctum ab omni ente positivo: consequentia est bona. Probo antecedens: quia hoc ipso quod negatio suam quaecunque essentiam, & existentiam habet, non test non esse illa, vel una, vel plures; non potest non esse ab aliis distincta; non potest non esse vera, id est, per iudicium affirmativum iudicabilis etiam à Deo talique iudicio conformis; non potest non esse bona, aestimabilisque subinde, & amabilis; idque multis, variisque titulis, sicut cetera entia. Quinimo negationes entium impossibilium perfectionem habebunt ex suo genere infinitam, utpote nulli entium positivorum, praeterquam uni Deo, quadrantem, nimirum necessitatem omnimodam essendi, & existendi. Quod quis non reputet absurdum?

40 Quartò probatur propositio, quia ex opposita sententia nonnulla sequuntur, quae in Philosophia iure reputantur absurda. Imprimis enim quando aliquod ens corrumpitur, quæro. Aut negatio succedens illi est eadem numero per quam ipsum toto tempore antecedente ad suam existentiam non exstitit, aut est alia distincta numero à prioribus primis? Ergo de facto idem numero existens semel corruptum naturaliter reproducitur. Quod communiter reputatur absurdum. Si secundum. Ergo negatio pullulans, quando ens corrumpitur, tunc primo incipit existere, ab aeternoque subinde non exstitit per aliam negationem sui, dataque fuit ab aeterno negatio quædam negationis. Quod etiam absurdum reputatur.

Pharus Scient. Tom. I.

putatur. Deinde ex sententia opposita sequitur non solum unum, sed infinites infinita dari infinita multitudinis de facto existentia in natura rerum, totidem enim sunt entia non existentia, possibilia & impossibilia; quorum subinde iuxta Adversarios totidem negationes existunt re ipsa de facto. Hoc autem esse absurdum in Philosophia constat: quia licet multi opinentur esse possibile infinitum actu productum; omnes tamen negant illud dari de facto ducti argumentis, quae citra dubium de infinitis negationum idem probant, ac de infinitis entium, posito quod negationes sint tales, quales ponuntur ab aduersariis. Denique quis non censet absurdum, tot mundos negatios, seu negationibus constantes de facto existere, quot sunt possibiles positivi de facto non facti? Quis non censet ridiculum, unumquodque ens existens tot negationibus sibi re vera inhaerentibus onustum esse, quot sibi sunt possibiles, atque etiam impossibiles positivae inhaerentiae, quorumcumque aliorum entium possibilia, impossibilia quæque quidam negationes infinites sunt infinitae, ut constat. Mitto alia huiusmodi.

41 Proboque quinto propositionem ab aliis absurdam, quae in Theologia ex opposita sententia sequi videtur. Primum est. Deum omnimodis necessitatum esse ad ponendas & conservandas in rerum natura infinitas essentias à se realiter distinctas, aut saltem ad eas non auferendas siue vitandas, quandoquidem nullam negationem necessariam entium impossibilium vitare potest; ex duobus autem quibusque contradictionis extremis contingentibus, alterutrum, ponere, aut saltem sustinere tenetur, neque utrumque simul potest vitare. Quod certe dominio diuino plane videtur derogare. Si enim dominium diuinum aperte esset limitatum, & imperfectum, casu quod Deus nulla potentia vitare posset existentiam cuiusvis entis à se distincti, quo pacto non erit limitatum, & imperfectum, si nulla potentia vitare potest existentiam infinitarum negationum, infinitorumque distinctorum ex negatione & ente opposito, quandoquidem negatio ex suo genere quid imperfectius est quovis ente, maioremque imperfectionem dominij arguit non posse illud praevalere contra aliquid debilius, & imperfectius, quam non posse praevalere contra aliquid perfectius & robustius? Hinc consequens est secundum absurdum. Quoniam necessitas existentiae negationis, aut alterius partis distinctae ex negatione, & ente, plane etiam derogat omni potentiae diuinae; nam quae infinitudo omnipotentiae est, quae ab universitate rerum infinitas debiles valde, & imperfectas essentias nequit excludere, ea vive existentia priuare? Aut quo pacto est omnipotens ille, qui à talium essentiarum consortio se non potest eximere? Tertiò absurdum est dicere, Deum non posse vitam agere solam, & absque comitatu tot umbratiliū existentium, eiusmodique subinde comitatum per suam essentiam exposcere, veluti ipsius ad vitam transigendam indigum, ut ex verius dicendis suo loco de independentia & sufficientia Dei constabit. Hoc autem in sententia opposita necessario dicendum est. Quartò. Absurdum est etiam concedere Deum necessitatum esse ad amandum tot obiecta imperfectionibus scatentia, quot sunt vel entia possibilia, vel ipsorum contradictoria. Quod etiam ab aduersariis est necessario concedendum. Siquidem Deus nequit non ponere existens alterutrum ex duobus quibusque extremis contradictionis, & neutrum aliter quam medio actu voluntatis ponere potest. Quinto ex ipsis terminis apparet satis clare esse absurdum dicere, ut est ab aduersariis dicendum, aliquid perfectionis finitae, quale est omne

à Deo distinctum, absolutam necessitatem habere existendi: quia absoluta necessitas existendi vim infinitè resistituum non existentia, meritumque infinitum existendi præ se fert, quod soli perfectioni infinita potest competere. Ob id omnis perfectio finita habens eo ipso sibi admixtam imperfectionem, necessario debet esse contingens, quia partim meretur titulo perfectionis, & partim titulo imperfectionis demeretur existere. Vnde rursus inferitur, si negatio nullam perfectionem dicit ex suo conceptu, ut aduersarij censent eo ipso nullum eam meritum existendi habere, & consequenter penitus esse nihil. Sit denique sextum absurdum ex sententia aduersa sequutum, Deum infinitas essentias à se distinctas intrinsecè sibi inhærentes de facto habere, quales sunt negationes omnium accidentium, inhærentiarumque eorum, quæ Deus utpotè sibi repugnantia reuera non habet in se intrinsecè: idem quippè est iuxta aduersarios, non habere in se Deum intrinsecè talia accidentia, & inhærentias, atque habere intrinsecè in se negationes eorum. Mitto alia.

42 Et probo sextò propositionem: quia nihil est adstruendum existens in natura rerum sine urgente necessitate, ut commune Philosophorum principium est. Sed nulla est necessitas, imò est opposita impossibilitas, ad adstruendum tot existentia ab entibus posituius distincta, quot sunt entia, quæ non existunt, qualiter adstruunt aduersarij, ut ex dictis, & dicendis perspicuum fiet. Ergo.

43 Septimò. Quo fundamento asseritur negationem existentia cuiusvis entis esse quid existens re ipsa ab omni ente posituo distinctum, eodem consequenter est asserendum negationem identitatis vniuersiusque entis cum alio esse quid etiam existens re ipsa ab omni ente posituo distinctum. Quandoquidem non minus est vera hæc propositio negatiua. *Petrus non est Paulus*, quam hæc. *Petrus non existit*, sed secundum sine idoneo fundamento asseritur, quia prorsus est falsum: ergo nec primum est asserendum. Probo minorem: quia si negatio identitatis vniuersiusque entis cum alio quid esset existens ab omni ente posituo distinctum, illud quidem nulla ratione esset cognoscibile à Deo, ut constat ex doctrinâ tactâ *disputatione 2. questio 3.* tradendaque ex professo *infra disputatione 11.* At hoc manifestè est absurdum. Ergo. Hæc satis. Pergo.

Propositio 2.

44 Negatio entis obiectiua neuiquam consistit formaliter in posituo impedimento entis negati ipsi essentialiter opposito.

Hæc propositio est contra Auctores priori loco relatos *suprà* pro secundâ sententiâ. Probatur autem primò auctoritate Aristotelis, & omnium Philosophorum, & Theologorum diuidentium hætenus oppositionem in contrariam, contradictoriam, priuatiam, & relatiuam; atque adeo sententiam contrariam à contradictoriâ diuersam esse; quod in aduersariorum sententiâ locum non habet; siquidem apud eos oppositio inter ens, & eius negationem, quæ est contradictoria, aliud non est ab oppositione inter duo entia, quorum vnum impedit alterum, quæ est oppositio contraria.

45 Secundò probatur: quia vel ex ipsis terminis videtur notum hoc quod est secundum mundum non existere, diuersum quid esse formaliter ab eo quod est existere posituique aliud quidpiam, quandoqui-

dem independenter ab eo quod existat aliud quidpiam, vel secus, talisque existentia prorsus immemores negare possumus, sæpeque de facto negamus existere secundum mundum. Ego profectò nunquam credam idem esse in rustico homine, aut etiam in sapiente credere non esse secundum mundum, ac credere esse posituiam nolitionem in Deo de secundi mundi existentia, quæ est eius posituium impedimentum.

Tertiò: hæc propositio planè videtur certa, & 46 euidens. Si nullus actus Dei liber existeret, nulla existeret creatura. Ergo creaturam non existere, non est formaliter existere aliquid incompatible cum creatura. Probo consequentiam: quia calu quod nullus actus Dei liber existeret, nihil existeret cum creatura incompatible, cum constet omnia Dei necessaria cum illa compati; & tamen tunc, ut propositio data in exemplum fert, verè creatura non existeret. Dices talem propositionem esse de hypothese obiectiua impossibili, ex quâ subinde sequitur simul non fore creaturam & fore. Sed contra: quia ex tali hypothese, licet sit impossibilis, non sequitur per locum, ut aiunt, intrinsecum, fore creaturam, sed tantum non fore: cum certum sit creaturam abique omni actu libero Dei simpliciter esse non posse: vnde ex tali hypothese, quâcumvis impossibili optimè arguitur ad propositum, optimèque probatur conceptum negationis creaturæ à conceptu impedimenti positui ipsi creaturæ opposito diuersum esse iuxta vniuersalem regulam bene, & vtiliter arguendi ab impossibili hypothese, quam *infra suo loco* exhibebimus. Dices aliter, hypothese propositionis datæ in exemplum inuoluere contradictionem in terminis: quia cum vnus actus liber voluntatis diuinæ non possit deficere, nisi per positionem alterius, supponere nullum existere est simul supponere existere omnes, qui sunt non existentia aliorum. Sed contra iterum primo, quia petis principium. Ego enim contendo nullum actum diuinum esse formaliter non existentiam alterius; aliundeque ex ipsis terminis videtur notum hypothese actualem de non existentia omnium nullatenus esse hypothese de existentia alicuius: quia omnes penitus illa excludit, neque vllum adstruit, ut iam iam monstro. Contra enim est secundò, quod iuxta meam & Recentiorum, cum quibus ago, sententiam, sicut per iudicium negatiuum, quod quidam recessus est ab obiecto negato, siue quædam actualis remotio eius, nihil omnino obiecti iudicati adstruitur, sed totum penitus excluditur, & remouetur; ita per actualem hypothese negatiuam, quæ pariter per modum recessus, seu remotiois versatur circa suum obiectum, nihil omnino illius adstruitur, siue posituiue supponitur, sed totum penitus suppositiue remouetur. Ergo per hypothese propositionis datæ in exemplum, quæ negatiua est, ita supponitur, nullum actum liberum Dei existere omnium omnino remouendo existentiam, ut minime simul adstruatur existentia alicuius: ergo talis hypothese nullatenus inuoluit contradictionem in terminis, etiam si nullus actus Dei liber possit deficere, nisi existente opposito; à quo præcindit dicta hypothesis. Nec dici potest non posse intellectum per hypothese negatiuam remouere suppositiue omnes actus Dei liberos, nisi adstruendo simul suppositiue omnes per hypothese posituiam, hoc ipso quod nullus reuera potest deficere, ni ponatur eius oppositum. Nam hoc apertè est contra experientiam, & contra rationem: Contra experientiam quidem: quia quisque experiri posse se interius per actus intellectus, sicut & exterior

exterius per voces facere hypothese[m] negatiuam de non existentia omnium actuum Dei, quin simul faciat positiuam de eorundem, aut aliquorum existentia. Contra rationem autem, quia cum hypothese[m] à quouis intellectu oriunde ex sua natura sint præcisiuæ vnius obiecti ab alio, saltem quando ea realiter inter se distinguuntur, vt est notissimum, nihil est quod vetare possit fieri hypothese[m] negatiuam de quouis obiecto, quin fiat positiuam de opposito; vel vice versâ; stat ergo per veritatem conditionatam in exemplum adductam bene propositionem nostram probari, etiam si eius hypothese[m] obiectiuam sit impossibilis.

47. Quartò probatur propositio: quia quàm euidentius est ens creatum aliquo alio à se distincto ad existendum indigere, tam euidentius esse videtur ad non existendum penitus indigere nullo; imò quo magis indiget alio ente, vt existat, eominus vt non existat, indiget illo; quia certius, firmitusque non existet non existente, quàm existente eo, quo indiget ad existendum. Vnde licet nullum ens creatum possit de facto non existere, quin existat aliquid positiuum ipsi essentialiter oppositum, quia vt minimum debet existere in Deo iudicium essentialiter verum de talis entis non existentia, cum quo eius existentia compati nequit; attamen ad talis entis non existentiam, necunde tale positiuum requirebatur: quia quantum ex parte sui est, æque tale ens non existeret, imò magis firmiter, magisque necessariò non existeret, si omne aliud ens positiuum, ipseque Deus per impossibile deficerent, iuxta argumentum numeri precedentis. Ex quo patet non existere ens diuersum quid esse ab existere impedimentum positiuum eius.

48. Quintò vnius entis communi conceptione omnium vnica tantum datur negatio. Sed si negatio entis esset impedimentum positiuum entis negati, sæpe darentur plures negationes eiusdem entis, quia sæpe dantur plura eiusmodi entis negati impedimenta. Ergo.

49. Sextò. Si negatio esset impedimentum positiuum actus negati, negatio plerumque aut semper esset quid melius & amabilius, quàm ens negatum, quia plerumque, aut semper esset aliquis actus diuinus. Tum, qui odio haberet alicuius entis negationem, plerumque, aut semper odio haberet aliquem actum voluntatis diuinæ, vnde etiam contra rationem, aut etiam illicitè existentia entis, præ non existentia eius appeterebatur. Eoque magis æstimabilis, ac amabilis esset etiam à Deo negatio cuiusvis actus honesti creati, quàm actus ipse, quò magis est æstimabilis, & amabilis actus diuinus quàm creatus. Quemadmodum etiam negatio cuiusvis boni physici melior, & amabilior esset, quàm ipsum bonum. Quæ omnia, & alia plura similia, quæ ex sententia aduersa sequuntur, aperte videntur absurda.

50. Septimò. Hæc propositio. *Quolibet est vel non est plane est euidentior quàm hæc. Quodlibet est, vel aliquid eius impedimentum positiuum.* Tum prima à nemine est negabilis. Secunda ab omnibus, qui puras omissiones admittunt, sæpe negatur. Igitur non habent ambæ idem obiectum, vt tenet sententia, quam impugnamus. Et confirmari potest: quia hæc propositio *Deus est, vel non est*, ex terminis est euidentissima, sed talis non est hæc. *Vel Deus, vel aliud ens ipsi oppositum est*, vt constat. Ergo.

Octauò. Negatio non est cõceptibilis à nobis sine ente negato. Sed impedimentum positiuum est conceptibile à nobis sine ente impedito: ergo negatio ex suo conceptu formali non est positiuum impedimentum ipsius entis negati. Confirmatur: quia ne-

gatio ex suo conceptu mera remotio est entis negati, tale autem non est impedimentum positiuum eius, vt constat. Imò neque videtur intelligibile quomodo verum ens positiuum sit remotio alterius formalis titulo oppositionis, quam habet cum illo, cum valde diuersi conceptus sint, non posse vnum coexistere alteri, & esse ipsam non existentia[m] eius.

Nondè. Deus omnem actum suæ voluntatis liberum potuit per puram omissionem omittere: ergo potuerunt cuncta creabilia non esse citra omne impedimentum positiuum, per quod remouerentur ab esse, atque adeo negatio entium nullatenus in eorum impedimento positiuo consistit. Consequentia est bona: quia posita purâ omissione omnium actuum liberorum voluntatis diuinæ, ex vnâ parte mundus verè non existeret, ex aliâ nihil positiuum existeret essentialiter incompatible cum existentia eius præter actum scientiæ absolutæ resultantis in intellectu diuino de ipsius non existentia; talem autem actum fore negationem mundi dici non potest: quia intellectus diuinus, vt potè potentia non libera illum concipere non posset, nisi determinatus à non existentia mundi aliunde supposita vt à veritate obiectiuâ: quocirca per eiusmodi actum neuiquam impediretur, remouereturque mundi existentia, sed aliunde iam per puram omissionem non posita, exclusaque supponeretur, vt est notissimum. Firmumque stat proinde citra omne impedimentum positiuum remouens existentiam mundi mundum non fore casu quod Deus circa eius creationem purè omniuinè se habuisset. Potuisset autem sic se habere, quod est antecedens facti argumenti, ex professo probandum est in *Tract. de volunt.* Probationum capita succinctè recensita sunt. Primum, quod non minus spectat ad perfectionem libertatis, ac dominij Dei posse abstinere ab omni actu voluntatis interno, quàm ab omni externo omnipotentia, qui versatur quoquo modo circa creaturas. Secundum: quia id etiam spectat ad perfectionem honestatis diuinorum actuum: essent quippe singuli minus honesti moraliter, si Deus non posset omnes simul omittere: quia aut tota singulorum honestas, si ponantur honesti æqualiter, aut saltem pars, si inæqualiter, non esset libera imputabiliter. Tertium, quia necunde potest necessitari Deus ad volendum, aut nolendum creaturas; cum horum tam bonitas, quàm malitia simpliciter finita sit, & non pura, sed mixta. Quartum: quia si Deus esset necessitatus ab intrinseco ad volendum, aut nolendum efficaciter, directèque creaturas, vel reflexè volitionem, aut nolitionem efficacem eorum, esset per essentiam connexus cum possibilitate creaturarum, quàm actus isti suapte essentia supponunt. Quod tamen ei repugnat, vt constabit ex dicendis *Tract. de scient.* Mitto alia ad citatum locum.

Decimo. Longè certius, & communius apud Auctores est, posse voluntatem creatam purè omniuinè se habere circa suos actus liberos. Quàm autem id verum sit, ex dicendis à me latè in eodem *Tract. de voluntate* constabit. Quibus modo suppositis, plane sequitur; posse aliquod ens non esse in rerum natura absque impedimento vllò ipsum positiuè excludente. Si enim posito ex parte Dei decreto tantum indifferente concurrendi cum voluntate creatâ ad actum, vel omissionem actus, ipsa purè actum omittat, reuera non existet actus, quin aliquid in rerum natura existat cum actu ipso incompatible præter scientiam Dei absolutam de eius non existentia, quæ impedimentum esse nequit excludens existentiam actus, vt dictum est numero præced.

54 Undecimo denique probatur propositio nostra. Quia quoties ens aliquod antea existens citra omnis contrarij exigentiam in tempore corrumpitur à Deo, ab eo utique tempore incipit tale ens non existere; à quo tamen nullum omnino incipit positium impedimentum eius: quia nihil extra Deum, quod tali enti sit contrarium incipit ex tunc esse ut supponimus: nolitio autem diuina de talis entis existentia non incipit ab eo tempore esse, quia fuit ab aeterno: ergo negatio talis entis in nullo impedimento positio opposito ipsi enti consistit. Confirmatur, & declaratur. Ponamusque, quo plus se vis argumenti explicet, Deum corrumpere in instanti B. totum mundum, qui usque ad instans antecedens A inclusive existisset; proindeque in instanti B. nullum omnino ens positium præter Deum cum suis decretis existere, talem enim casum esse simpliciter possibilem indubitabile est. Tum, sic. Mundum non esse, incipit in instanti B; nihil positium incipit in instanti B: ergo mundum non esse non est aliquid positium. Syllogismus est in Baroco secundæ figuræ. Maior est evidens: quia incipere mundum non esse in instanti B, seu, quod idem est, incipere in instanti B, hoc quod est mundum non esse, nihil est aliud, quam mundum existisse in instanti A, & non existere in instanti B, quod utrumque ponimus in casu. Minor etiam est certa: quia iuxta ipsam casus suppositionem nihil omnino positium distinctum à Deo cum suis decretis incipit esse in instanti B, quod non fuerit in instanti A; multo autem minus in instanti B incipit esse aut Deus, aut ullum eius decretum: quia quia omnia fuerunt ab aeterno. Igitur consequentia negari non potest.

55 Respondebit aliquis decretum Dei de non existentia mundi pro instanti B. non utcumque esse impedimentum excludens mundum ipsum, sed ut coniunctum cum ipso instanti B, siue ut existens: ut sic autem, in ipso instanti incipere esse, essentiativè ab aeterno extiterit. Atque adeo incipere mundum non existere in instanti B. idem esse formaliter ac incipere in instanti B tale decretum, prout ipsi instanti coexistens. Quo inconcussa videtur stare sententia opposita. Nam licet instans B. de quo est sermo in calu argumenti, nihil reale sit absolute existens, quia est instans temporis imaginarij; est tamen aliquid possibile, quale est tempus ipsum imaginarij, capacitas scilicet, seu possibilitas instantis realis. Quod satis videtur ut decretum Dei supradictum per correspondentiam cum tali instanti euadat impedimentum existentia mundi, atque adeo negatio eius. Ceterum solutio hæc, & si in sententia mea possit habere locum, qui compono tempus imaginarij ex quibusdam possibilitatibus durationum successivè fluentibus, ut exponam suo loco. At in sententia Recentiorum, cum quibus ago, locum non habet. Apud eos enim nulla entium possibilitas potest esse successivè fluens: quia omnis omnino est identificata cum Deo. Quocirca in eorum sententia non video qui possit argumentum factum dissolui.

Propositio 3.

56 Negatio entis in ipso ente negato in quantum proximè negabili non consistit; ut dicebant Recentiores *suprà* secundo loco relati pro secundâ sententia.

Duo enim continebat eorum sententia. Alterum. Ad hoc ut ens non existens proximè negabile sit, &

consequenter ut negatio formalis eius subsistat, necessarii esse, quod aliud quidpiam positium tali enti oppositum, ipsumque impediens reipsâ existat. Alterum semel tali impedimento existente, quod negationem fundamentalem vocabant, formalis negationis conceptum in recto dicere ens ipsum negatum, in obliquo autem dictum impedimentum, aut etiam iudicium seu actuale, seu possibile, à quibus illud negabile proximè euadit, siue denominatur. Ex quibus duobus primum, quod difficultatem de re, & maioris momenti habet, abundè est iam confutatum *proposit.* 2. secundum autem, cuius controuersia & parui momenti, & ferme de solo modo loquendi est, inde vno verbo confutatur: quia nomine negationis nemo hætenus ens negatum, sed potius conceptum quendam obiectum ipsi enti negato oppositum intellexit. De quo conceptu controuertimus in tota præsentè questione, an sit aliquid habens esse reipsâ, idque an mere negatum, an positium an potius re ipsâ sit prorsus nihil, solumque in nostra imaginatione, siue apprehensione habens esse.

Verum quidem est iudicium negatiuum (quo 57 solo ab intuitibus potest iudicare ens non esse) dumtaxat habere pro obiecto ens ipsum negatum, in quod par modum cuiusdam recessus, seu potius remotiois tendit, ut ostendimus *disp.* 8. q. 4. *proposit.* 4. ut tamen tale iudicium sit verum, reipsâ tale obiectum debet esse remotum, seu non habens esse physicè, prout iudicium ipsum præterit. Inde enim fiet ut verè illud sit negabile iudicio negatiui; ad hoc tamen ut tale sit, non est necesse, quod existat re ipsâ aliud quidpiam ipsum impediens: quia citra omne impedimentum sibi oppositum potest ens verè non existere, atque adeo ens verè negabile esse, iuxta doctrinam statutam *proposit.* 2. unde si nomine negationis veritatem obiectum iudicij negatiui significarem; querenti, quid esset negatio, bene responderetur esse ens reipsâ remotum, seu non habens esse, & consequenter verè negabile iudicio negatiui. Nec amplius videntur intendere Recentiores, cum quibus agimus. Ceterum, quia nos per aliud quid ab ente negato distinctum imaginamur illud obiectivè excludi, seu remoueri; atque ita modò per iudicium negatiuum propriè iudicamus ens non esse; modò per affirmatiuum æquiualem, sed minus propriè esse carentiam, seu negationem, seu remotioem eius, idcirco nomine negationis, remotiois, seu carentia, aut etiam nomine non entis, non quidem ipsum ens negatum, aut prout non habens reipsâ esse, aut prout verè ab intellectu negabile, sed id per quod nos apprehendimus illud obiectivè negari, seu remoueri significamus. De quo in *presente* q. querimus, quodnam sit?

Id superest notandum, stando rigori sermonis, 58 per verba negatiua nostris iudiciis negatiuis correspondentia, ut *non existit, non est, non legit* &c. obiectum ipsum negatum, non quidem ut negabile formaliter, sed secundum se præcisè significari significatione quadam recessiua, seu remotiua, similique in modo tendendi iudicio negatiui, cui talis significatio respondet. Per verba autem affirmatiua dictis negatiuis æquiualem, ut *deest, caret, deficit* &c. illum conceptum obiectum significari positivè, per quem nos tanquam per extremum oppositum imaginamur obiectum negabile remoueri, excludi, aut definire esse, idemque poportione seruata dicendum venit de nominibus eiusmodi verbis seu negatiuis, seu positivis annexis, ut *non existens; non existentia, carent, carentia* &c. Quare,

Quare, si quis diceret non ens vniuersale loquendo esse ipsum ens negatum; negationem vero entis esse id, quo à nobis ens obiectiue negari, siue remoueri concipitur, non parum aperte loqueretur. Quia tamen in communi vsu non ens, & negatio entis pro eodem vsurpantur, pro eodem & nos vsurpabimus, nisi pro rei declaratione aliud quandoque expediat.

Propositio 4.

59 Negatio obiectiua formalis re vera nihil omnino est extra intellectum humanum eam ac si esset aliquid concipientem, cum fundamento tamen ex parte rerum, quando cum veritate concipitur.

In hac propositionem conueniunt omnes Doctores *suprà* pro tertia sententia relati. Eaque iam satis, superque probata manet per præcedentes propositiones. Si enim negatio obiectiua formalis neque est aliquid negatiuum ab omni ente positiuo distinctum, vt *propositio 1.* probatum est, neque est aliquid positiuum distinctum ab ente negato, ipsique oppositum, vt ex *propositio 2.* constat. Neque est ipsum ens negatum, prout constat ex 3. plane conficitur penitus esse nihil extra intellectum nostrum, eam ac si esset aliquid concipientem.

60 Sed quodnam est fundamentum ex parte rerum requisitum ad hoc vt cum veritate concipiatur negatio. Dico, quod vere non sit illa res, cuius negatio esse concipitur. Si quæras: quid sit talem rem vere non esse. Dico ex terminis id esse notissimum, neque clarioribus terminis explicabile; siue sit sermo de non esse rem existentialem, siue de non esse rem essentialiter, siue quidditatiue. Vt enim quærenti. Quid sit Petrum existere, aut Petrum esse Petrum? iure responsetur: id esse ex terminis notissimum, neque clarioribus terminis explicabile, vtpote quod ex terminis primis, atque indefinibilibus constat, iuxta generalem definiendi doctrinam à nobis *suo loco* tradendam; ita quærenti. Quid sit Petrum non existere, aut Petrum non esse Ioannem? Pariter vtique est respondendum ob eandem rationem. Sæ sit scire Petrum non existere non esse dari quiddam in statu existentialem, sed potius non dari. Sicut Petrum non esse Ioannem, non est dari quiddam in statu quidditatiuo præter Petrum & Ioannem, sed potius non dari. Vtrum autem per negationem identitatis inter Petrum & Ioannem, aliaque huiusmodi vere remoueat aliquid in se conceptibile ab statu quidditatiuo, vt per negationem existentialem Petri, & aliarum rerum vere res ipsæ remouentur ab statu existentialem. Et quo pacto inter se differant hæ negationes, *inferius disp. 10. & 11.* explicabimus: postquam de natura huiusmodi statuum egerimus.

61 Rogabis præterea. An negatio obiectiua formalis sit ens rationis fictum, vel dumtaxat supposititium. Dico dumtaxat esse supposititium. Quia licet re ipsa sit prorsus nihil, intellectus tamen noster, dum eam per phantasma substitutum positiuè cognoscit, aliud cognoscere non præterit præter ipsam negationis nihilitatem, atque adeo non fingit. Potest quippe intellectus noster id, quod in se re vera est nihil, & consequenter in se nullatenus cognoscibile, in substituto alieno cognoscere, hoc est, in phantasmate sensibili pro ipso nihilo subrogato: quo casu eum aliud à nihilo ipso in tali phantasmate non cognoscat re vera non fingit; quia eius cognitio æquiualeat habet obiectum verum, hoc ipso, quod æquiualeat est idem respectu no-

stri intellectus iudicare, à parte rei non esse aliquid per iudicium negatiuum, seu recessiuum, quale habent etiam intuentes, ac iudicare à parte rei esse nihil, per iudicium affirmatiuum, quale intuentes, & quicumque per species proprias intelligunt, nullatenus possunt habere. De quo plura *suo loco*.

Diluuntur argumenta contraria.

Contra doctrinam stabilitam in præcedentibus 62 propositionibus multa opponi possunt. Sit primum. A parte rei vere dantur cæcitas in homine cæco; Tenebræ in aëre tenebroso; negatio identitatis inter entia distincta; aliaque huiusmodi negationes. A parte rei etiam re vera existit ab æterno negatio mundi, hoc ipso quod mundus existere cœpit in tempore. Tum Aristot. *lib. 1. Physicæ. 3.* priuationem posuit principium generationis naturalis. Igitur falsum est negationem à parte rei penitus esse nihil. Respondeo propositiones, quibus eiusmodi negationes dari à parte rei affirmantur, æquiualeat esse veras, non quia negationes affirmatæ, vere sint aliquid à parte rei: sunt enim, vt ostendimus, omnino nihil: sed quia æquiualeat est idem comparatione nostri intellectus affirmare dari à parte rei tales negationes, quadamtenus illas adstruendo iudicio affirmatiuo; atque negare dari à parte rei entia, quæ negant illa excludendo, seu remouendo iudicio negatiuo: est autem verissimum in homine, quem cæcum vocamus, à parte rei non esse visum, in aëre, quem tenebrosus dicimus, à parte rei non esse lucem: inter entia distincta à parte rei non esse identitatem, &c. Non esse autem à parte rei eiusmodi entia, non est esse à parte rei aliquid, sed potius non esse, seu esse nihil, vt ex terminis est notissimum, iuxta paulo ante dicta. Ex quo patet quam verum sit mundum ab æterno non fuisse, quin ab æterno extiterit aliquid re vera, in quo consisterit negatio eius. Ad Aristotelis testimonium respondeo eatenus illum inter principia generationis priuationem connumerasse *loco citato*, quatenus verum est ex non igne fieri ignem, ex non planta fieri plantam, &c. Sicut est verum ex non musico fieri musicum, ex frigido calidum, &c. vt ibi latius explicauimus. Hoc autem semper manet verum, quantumuis sit nihil priuatio formæ per generationem producta. Quid namque id interest vt subiectum per solam acquisitionem formæ, qua antea carebat, dicatur ex non habente formam transire in habens formam? Ex quo patet mutationem ex priuatione ad habitum à parte rei non esse transitum de vno extremo habente aliquod esse ad aliud, sed tantum de non esse habitus ad ipsius esse; quod idem est, atque esse transitum de nihilo ad aliquid.

Secundum argumentum sit. Quando incipit non 63 existere aliquid, quod antea existerat, vere incipit esse in rerum natura variatio: vere enim minuitur vniuersitas rerum; incipitque esse pars solum eius totius, quod antea erat; atque adeo verus transitus datur ab hoc quod est totum existere ad hoc quod est existere solum partem. Ergo quando incipit non existere aliquid, vere incipit existere negatio eius, quæ subinde aliquam existentiam habet, neque est merum nihil. Confirmatur: quia in instanti, in quo primo creatus est mundus, vere fuit destructa negatio eius; siquidem mundus vere de non esse ad esse transiuit. Ergo. Respondeo ad argumentum, quando incipit non existere aliquid, quod antea existerat, esse quidem in rerum natura

variationem, non quod ponatur existens aliquid, quod antea, non erat, sed quod ab existere remouetur aliquid, quod antea existebat: variatio quippe tam potest accidere per non existentiam eius, quod existebat, hoc est, per reductionem ad nihilum eius, quod erat aliquid, quam per existentiam eius, quod non existebat, siue per reductionem ad aliquid eius quod erat nihil: unde fit primo in casu posito minui vniuersitatem rerum, inciperetque existere solam partem totius, quod existebat antea, reuera non esse quidpiam poni, inciperetque denuo esse, sed potius tolli, incipereque denuo non esse, nihilo prorsus denuo posito, aut esse incipiente. Fit secundo transitum illum ab existentia totius ad solius partis existentiam re vera non esse transitum ab aliquo ad aliquid, sed potius ab aliquo ad nihil: qui proinde definitio potius quam transitus dicendus est: quia incipere aliquid non esse, quod erat, imaginarie tantum est transire de non esse ad esse: reuera enim ad nihil transit, sed penitus definit esse. Ad confirmationem respondeo: per creationem mundi nihil omnino fuisse destructum, quod antea esset negatio eius: quia transisse mundum de non esse ad esse, non est transisse de aliquo ad aliquid, sed de nihilo ad aliquid, ut constat ex dictis.

64 Tertium argumentum. Hoc iudicium est verum, atque conforme cum suo obiecto. *Mundus non existit ab aeterno*. Ergo ab aeterno fuit reuera eius obiectum: ergo negatio mundi reuera existit ab aeterno: ergo non fuit panitus nihil. Et confirmatur: quia hoc iudicium *Negatio Mundi, fuit ab aeterno* communiter reputatur verum. Concesso antecedente argumenti, nego consequentiam: quia ut iudicium negatiuum de non existentia mundi ab aeterno sit verum, & conforme suo obiecto, tantum requiritur ut verè ab aeterno mundus non fuerit. Hoc autem non est aliquid ab aeterno fuisse, sed potius non fuisse, & penitus fuisse nihil, ut saepe dictum est. Iudicium quippe negatiuum nõ tendit in suum obiectum illud adstruendo, seu affirmando, sed potius illud remouendo, & negando: quocirca tunc est suo obiecto conforme, quando obiectum verè non est, uti per ipsum iudicatur non esse. De quo plura *supra disp. 2. q. 4. proposit. 4.* Ad confirmationem respondeo iudicium affirmatiuum de aeterna existentia negationis Mundi, communiter reputari verum: quia communiter reputatur æquiualens iudicio negatiuo de non existentia Mundi ab aeterno, cum concipiatur à nobis communiter vice iudicij negatiui ad eandem ipsius veritatem obiectiuam iudicandam, licet diuerso modo. Cæteroquin si quis per tale iudicium velit, negationem mundi, cuius æternam existentiam affirmat aliquid reuera ab aeterno fuisse, aut ab omni positiuo distinctum, aut cum aliquo positiuo identificatum, ut sit eiusmodi iudicium falsum euadet, ut ex dictis hactenus liquet.

65 Quartum argumentum saepe Deus eligit negationem alicuius entis ut vtilem ad aliquem finem. Negat enim reprobis auxilia efficacia, ut ostendat diuitias gloriæ suæ in vasa misericordiæ, quæ præparauit in gloriam, ad Rom. 9. saepe vult, aut detestatur alicui subiecto, quod amat, aliquam negationem, eo quod illam tali subiecto commodam, aut incommodam videt: procurat enim saepe, ut sui amici careant bonis temporalibus, de eorumque inopia, quemadmodum, & de peccatorum defectu gaudet, dolens quodammodo vice versa de defectu virtutum saepe etiam Deus, & nos amamus, aut odio

habemus aliquid, quod à carentia alicuius amabile illud, aut odibile euadit. Cum constet euadere quoduis subiectum bonum à carentia formæ, quæ illud redderet malum, contraque malum euadere à carentia formæ, quæ illud redderet bonum. Peccatum etiam puræ omissionis, si est possibile, ut nos putamus, odibile est à Deo, & à nobis. Ergo falsum est huiusmodi negationes, siue carentias penitus esse nihil; alioquin illæ nec amabiles, nec odibiles, nec cognoscibiles à Deo essent, ut constat.

66 Ut argumentum hoc luculentius dissoluam, aduerto primo, nos quidem, qui titulo cognoscendi per species alienas concipimus negationes ut aliquid, cum verè sint nihil, bene posse circa illas ita conceptas directè, & positiuè per actus voluntatis tum prosequutionis, seu volitionis, tum etiam, fugæ, seu nolitionis versari. Et quoniam sicut in nobis idem est per æquiualentiam per iudicium affirmatiuum intellectus prosequi negationem, atque per iudicium negatiuum fugere ab ente negato, ut paulo antea notabamus, ita pariter idem est per æquiualentiam per volitionem voluntatis prosequi negationem, ac fugere per nolitionem ab ente negato, idcirco mori nostro assuefacti perinde de diuinis actibus, ac de nostris loqui solemus respectiuè ad negationes, & ad entia negata, verèque absolute sunt loquutiones; tamen in Deo verè non dentur formaliter illi actus, quos per illas adstruimus: quia saltem dantur æquiualeuter in aliis, quos verè Deus habet. Itaque quotiescunque dicitur Deus per aliquem actum voluntatis circa aliquam negationem versari, per æquiualentiam dumtaxat potest esse vera loquutio: quia Deus circa negationem per se spectatam nullum omnino actum aut intellectus, aut voluntatis habere potest, cum ea per se spectata à parte rei prorsus sit nihil. Hoc tamen ipso quod Deus per actum oppositum circa ens negatum versetur, perinde se habet æquiualeuter, ac si versaretur circa negationem per actum, quem ipsi attribuimus; proindeque in tali casu loquutio nostra per æquiualentiam est vera. 67

Aduerto secundo. Quemadmodum entia positiua passim redduntur amabilia, vel odibilia ab existentia alicuius circumstantiæ ratione sui non amabilis, vel non odibilis, ut est notissimum, & in *Tract. de voluntate*, assatim ostendimus; ita etiam passim reddi amabilia, vel odibilia à defectu alicuius circumstantiæ; tamen huiusmodi defectus utpote nihil ratione sui nec sit amabilis, nec odibilis. Vide primum in poenis damnati, quæ specialem amabilitatem contrahunt ab eius peccato respectu Dei, à quo tamen peccatum ipsum amabile non est; nec non in actione peccaminosa, quæ specialem odibilitatem contrahit ab extrinsecâ libertate, quæ sit; cum tamen libertas ipsa odibilis non sit in se. Secundum autem cernere poteris tum in iusto, qui specialiter est amabilis, quod caret peccato; tum in peccatore, qui specialiter est odibilis, quod caret iustitia, quin sit per se præcisè amabilis carentia peccati, aut odibilis carentia iustitiæ. De quibus plura in *dicto Tract.*

68 Hinc ad argumentum factum respondeo facile. Deum nunquam eligere positiuè, nec posse aliquam negationem ut vtilem ad aliquem finem si quando autem dicitur illam eligere, quia ex intentione talis finis verè non ponit re negatam, per æquiualentiam tantum esse verè eiusmodi dictum quia perinde est æquiualeuter, nolle Deum, ut existat aliquid, ne impedimento sit illud fini præintento; ac esset velle ut existeret negatio eius ad obtinendum media illa ipsum præin

præintendum finem, casu quod negatio esset ali-
quid ut medium utile ad talem finem elegibile
à Deo: Adde, quod in scripturis sacris dicitur
Deus rem aliquam non facere, ut aliquem fi-
nem obtineat, nequam per tale dictum signifi-
ficari habere Deum volitionem de negatione talis
rei, sed potius nolitionem de re ipsa, quam ve-
rè habet ab intentione talis finis oriundam. Vnde
etiam dico nullam Deum negationem velle vel no-
le, ut commodam, vel incommodam subiecto, quod
amat, sed tantum nolle rem negatam, quod recidit
in idem æquivalenter. Ens verò quod à negatione
alicuius circumstantiæ, seu potius à non existentia
eius redditur amabile, aut odibile, bene potest Deus
amare, aut odire per actum connotantem circum-
stantiam ipsam, ut non existentem; quemadmodum
amat, aut odit per actum connotantem circumstan-
tiam ut existentem ens, quod ab existentia eius ama-
bile, aut odibile euadit, ut in *Tract. de voluntate* la-
tius etiam dicemus. Cumque peccatum pura omis-
sionis, si datur in potentia proxima, ad ponendum,
vel non ponendum actum præceptum, prout illud
non ponente consistat; hoc ipso quod Deus oderit
talem potentiam proximam prout non ponentem
talem actum, per odium scilicet suum naturam conno-
tantem ipsius actus non existentiam, peccatum
omissionis odio habebit, ut pluribus etiam explica-
bimus in dicto *Tract.*

69 Ex his alio argumento occurret, quod à præcep-
tis de rebus non efficiendis siue de eorum nega-
tionibus desumi posset. Talia enim præcepta, si sunt
humana, bene possunt circa negationes versari,
præcipiendo illas positivè eo ipso quod positivè
potest homo eas amare, vel odire; æquivalenter
tamen erunt semper talia præcepta rerum negata-
rum prohibitiua. Si verò præcepta sint diuina, nul-
latenus poterunt esse positivè præceptiua negatio-
num, sed tantum prohibitiua rerum negatarum,
quod in idem recidit. Quæ omnia satis superque
constant ex dictis.

70 Postremo denique contra sententiam nostram
potest sic argui. Oppositio contradictoria, quæ da-
tur inter ens negatum, & negationem, vera oppo-
sitio est, imo omnium potissima: ergo inter duo sal-
tem extrema vera versari debet, absque duobus
enim saltem veris extremis nulla potest oppositio
vera constare: ergo negatio enti negato contra-
dictoriè, & verè opposita non potest non esse ali-
quid verum, siue illud sit quid positivum, aut com-
plexum, aut simplex, siue quid distinctum realiter
ab omni ente positivum. Respondeo oppositionem
contradictoriam obiectivam (nam actus etiam af-
firmans, & actus negans idem obiectum dicuntur
contradictoriè opponi; de quorum tamen oppo-
sitione nulla in præsentia est difficultas) nostro modo
conciendi versari inter duo extrema distincta,
quod sufficit ut ea sub aliquem conceptum forma-
lem communem aliis oppositionibus cadat, iuxta
doctrinam vniuersalem de conuenientia plurium
sub eundem conceptum tradendam *disputatione*
17. te tamen ipsam non inter vnum & aliud extre-
mam, sed inter esse, & non esse eiusdem versari.
Hoc tamen, licet tollat, quod ea conueniat in con-
ceptu oppositionis reali cum aliis oppositionibus,
quæ versantur inter extrema distincta, iuxta dicen-
da etiam *loco citato*, non tamen tollit, quod ea in suo
genere sit vera & stricta, imo & omnium potissima
oppositio: quia nihil est magis oppositum, aut repu-
gnans enti, magisve incompatible cum ipso, quam
non ens, seu nihil, ut constat. Itaque maxime omniū

sunt opposita esse, & non esse, non tamen tanquam
vnum & aliud, sed tanquam vnum, & purum nihil.
Ex quo patet de conceptu reali omnis oppositionis
non esse, quod ea versetur inter extrema distincta,
licet id sit de conceptu formali omnis oppositionis,
prout à nobis omnis oppositio concipitur.

QVÆSTIO IV.

Quotuplex sit negatio?

QVamquam negatio à parte rei prorsus sit nihil, 71
ut ostensum 9. 3. quia tamen illa à nobis concipitur
ut aliquid, ad variasque res comparata varios
conceptus cum fundamento in rebus ipsis subire
potest, non inutiliter in præsentia quaestione illam ut
sic molimur diuidere in ea, quæ habere potest, mem-
bra magis vniuersalia. Et quoniam id, cui immédia-
tè, & formaliter concipitur negatio opponi, est
actus significabilis per verbum, circa quem iudi-
cium negatiuum per modum recessus, siue remo-
tionis versatur, ut ex dictis in superioribus satis est
notum, per comparisonem imprimis ad eiusmodi
actum, ad eiusque subiectum, & terminum venit
negatio diuidenda. Sit igitur

Diuisio 1.

Negationum alia est negatio actus contingentis, 72
alia actus impossibilis, alia actus necessarii subie-
cto, cuius actus concipitur.

Ex quibus subinde prima contingens. Secunda
necessaria. Tertia impossibilis erit ipsi subiecto, cu-
ius actum remouet, & cui vice ipsius actus conue-
nire concipitur, ut est notum. Tum consentaneè
ad phrasim communem prima loquendo vniuersè
priuatio dicitur, quia est remotio formæ (qualis
est omnis actus) à subiecto apto, siue compote ad
illam habendam. Secunda autem negatio pura;
quia est remotio formæ à subiecto inepto, impotè-
ve ad habendam illam. Tertia negatio impossibi-
lis, quo sufficienter ab aliis discriminabitur.

Diuisio 2.

Insuper tamen quævis dictarum negationum aut 73
concipitur conuenire subiecto, cuius actum remo-
uet, prout actu existenti. Aut subiecto, cuius actum
remouet, considerato secundum se quidatiuè.

Et negatio quidem subiecto contingens, si con-
uenit ei prout existenti, strictius solet appellari pri-
uatio, latius verò si conuenit ei considerato secun-
dum se. Negatio verò subiecto necessaria, vt rous
modo illi conueniat, strictè videtur communiter
dici pura negatio. Sicut etiam negatio subiecto im-
possibilis strictè talis nuncupabitur, vt rous ex dictis
modis subiectum ipsum sese habeat.

Ex his perspicies negationem, quæ quodlibet 74
ens, aliàs contingens, de facto non existit priuatio-
nem latiori quodam modo venire appellandam:
quia est negatio tali enti secundum se considerato
contingens, vt potè remouens existentiam, siue
actum existendi ei possibilem; negationem verò,
quæ quodlibet ens iam existens actu aliquo siue for-
ma sibi possibili carere dicitur, priuationem strictio-
ri modo dici debere. Negationem autem, quæ quod-
uis ens siue existens, siue non existens dicitur non
esse aliud quidpiam, estque subinde negatio actus
essendi